

2015-09-29 MM

Till
Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över Departementsskrivelse: Statligt stöd till civila samhället – en översyn av fyra förordningar samt stödet till Exit (Ds 2015:38)

SIOS och medlemsförbundens yttrande

Inledning

SIOS och medlemsförbunden har valt att gemensamt yttra sig över utredningens förslag som berör Förordningen om statsbidrag till organisationer bildade på etnisk grund och om frågeställningar som lyftes upp i belysningen av olika hinder samt överväganden och förslag.

Sammanfattning

SIOS ställer sig, givet begränsningarna i direktiven, sammantaget positivt (tillstyrker) till den föreslagna förordningen om statsbidrag till organisationer bildade på etnisk grund. Den föreslagna förordningen tydliggör syfte och form för statsbidraget samt reglerar i övrigt villkoren för stödet i den omfattning som bör gälla organisationer som uppstår organisationsbidrag.

SIOS har invändningar (avstyrker) när det gäller: kategorin (begrepp) utländsk bakgrund, ärendens handledning, återbetalningskravet och de nya förslagets konsekvenser. SIOS anser att omprövning, förändring och tydliggörande är nödvändigt av de frågeställningar som följer nedan.

Synpunkter på den föreslagna förordningen

Förutsättningar för statsbidrag

SIOS ställer sig **tvetsamt** till kategorin (begrepp) ”utländsk bakgrund” och föreslår **omprövning och ändring av förordningens § 3.1** från ”till övervägande del har medlemmar med utländsk bakgrund” till ” **till övervägande del har medlemmar från den etniska gruppen som man organiserar**” alternativt: ” **till övervägande del har medlemmar från den etniska gruppen som utgör grund för organisering**”. Vårt motiv är att begreppet ”utländsk bakgrund” har en exkluderande prägel (som om organisationen endast var till för

dessa/sluten) och åskådliggör inte rådande förhållanden om att etniska organisationer har medlemmar ur den egna etniska gruppen som inte ingår i definitionen utländsk bakgrund (ex. båda föräldrar är födda i Sverige). Dessutom finns det bland medlemmarna många medlemmar som är etniskt svenska. SIOS förordar användning av kategori/begrepp som utgår från individens självidentifikation som ex. sverigegreker, etc.

Ärendenas handläggning

SIOS har en principiell invändning att i § 11 (sista stycke) använda ”**verksamhetens omfattning**” eftersom bidragsformen är organisationsbidrag. Vi utgår ifrån att förslaget härstammar ifrån nuvarande bidragsfördelningsmodell där antal föreningar utgör parameter och bedömningsgrund om organisationens geografiska spridning. Svårigheter grundar sig inte i utredningens förslag om definition av medlemskap (medlemmar/medlemsföreningar), utan i att MUCF använder antal föreningar som nyckel i bidragsfördelning. Genom att utredningen föreslår ett gemensamt begrepp ”medlemsförening”, för alla former av lokal organisering, och därtill **lägger ansvaret på riksorganisationen** att ansluta de medlemsföreningar som uppfyller de strukturella och demokratiska kraven, bör ”antal medlemsföreningar” som fördelningsnyckel tas bort.

Det finns flera fördelar och starka motiv för att i förordningen införa att det vid bedömning av statsbidragets storlek ska tas hänsyn till att: **organisation är verksam** samt till en **fast del** (grundbidrag) och en **rörlig del** baserat på antal medlemmar (enskilda i den anslutna medlemsföreningen). Förslaget är motiverat också utifrån att det idag är så att en förening med 10 medlemmar är lika värd som en förening med ex. 400 medlemmar. Genom ett förtydligande skulle även byråkratin minskas för den bidragsfördelande myndigheten (föreskrifter). Förslaget skulle också motverka de splittringstendenser som annars finns och i stället förstärka den demokratiska processen. I det lokala perspektivet skulle större föreningar på ett bättre sätt kunna samverka med andra organisationer i de civila samhället och kommuner.

Återbetalning och återkrav

När det gäller § 14 bör det tydliggöras vad som gäller när en organisation uppfyller alla krav, men överskott uppstår i alla fall. Tydliggörande (alternativt en klar instruktion till myndighetens föreskrifter) skulle förslagsvis kunna vara att under förutsättningar att statsbidraget utgör den enda inkomstkällan och att de totala utgifterna understiger det anslagna bidraget. Vägledning av MUCF är nödvändighet då det idag finns återkrav så fort överskottet är större än 1 %. Rimligen skulle kravet kunna vara, att överskottet överförs till nästa års budget (krav på verksamhetsplan och budget) eller att förordningen/föreskrifterna innebär att myndigheten skulle överväga beslut om återbetalning om mer än 10 % av medlen ej använts då dessa inte nämnvärt belastar statens budget.

Kommentarer kring utrednings andra synpunkter samt övervägande och förslag

Utredningen har haft uppdraget, förutom översyn av förordningen, att belysa de förhållanden och hinder som finns och som kommit fram i dialog med ansvariga myndigheter och berörda organisationer. Trots bra sammanfattning och begränsningar i direktiven (tidsperspektiv) kunde utredningen i sin belysning och analys lyft fler förhållanden som har viktig koppling och avgörande betydelse för de överväganden och förslag som läggs fram.

Utredningen har i flera frågeställningar/förhållanden valt att hänskjuta frågan till MUCF:s bedömning eller tolkning samt i övrigt trots analys, ej lagt förslag. Av den anledningen är utredningen bristfällig. Några av dessa frågeställningar och fakta som borde komma fram är: *Återkoppling till politiken för det civila samhället*

Förslaget om att syftet med stödet är att stärka gruppens delaktighet (röstbärare/företrädare) återkopplas inte till politiken i fråga om självständighet och oberoende. De etniska organisationerna samlar och organiserar grupper som är övervägande icke erkända etniska minoriteter och som sådana är de en del av det civila samhället. Vilka förutsättningar krävs, och under vilka villkor verkar man för att uppnå målen, är frågor som borde belysas i åtminstone frågan om ifall likabehandling råder.

Belyser inte konsekvenser av lagda förslag

Utredningen lägger fram förslag om antal medlemmar för att bli godkänd/kunna söka statsbidrag. Vi anser att förslaget är bra och ger flera och nya grupper möjlighet att organisera sig. Utredningen skulle ha tagit upp de ekonomiska konsekvenserna av förslaget och tydliggjort påverkan av nivån på bidraget för alla befintliga organisationer. Då räcker det inte att man "bör" höja anslaget. Både organisationer och myndigheter har kontinuerligt lyft upp förslaget om "nödvändigheten" att avsevärt öka anslaget.

Redovisning om vilka ansökt/beviljats bidrag under perioden 2009-2014 ger inte hela bilden

Utredningens sammanställning om antal ansökningar och antal beviljade bidrag samt bilagan bidragsutveckling ger inte hela bilden. Det framstår som att antalet ansökningar och antalet beviljade bidrag är i stort sätt konstant och att de är hanterbara i förhållande till anslagna medel. Som bakgrund kan sägas att bidragsgivande myndighet vid upprepade tillfällen tillfört nya villkor i föreskrifterna och på det sättet avslagit fler. När det gäller etniska organisationer har dock den största förändringen inträffat under perioden innan 2008.

I samband med införande av integrationspolitiken hade 27 organisationer det totala anslag 22 miljoner kronor. Dessutom fanns två anslag för organisationernas särskilda insatser och verksamhet som motverkar diskriminering och rasism. Som känt överfördes medel för insatser mot diskriminering i form av Antidiskrimineringsbyråer och insatser mot rasism och andra former av intolerans som först gick till Centrum mot rasism och sedan återfördes till MUCF:s projektanslag.

Fakta är att man tog medel från etniska organisationer eftersom det idag är endast finns en etniska organisationer som driver ADB(styrning) och fåtal organisationer som lyckas få projektstöd. Genom att öppna anslaget mot alla och varvid det inte tillfördes nya resurser har etniska organisationer direkt missgynnats.

Anslaget till etniska organisationer har sedan ytterligare minskat (till c:a 19 miljoner) medan antal organisationer fördubblats. Det har i praktiken (med andra kostnadsökningar) urholkat anslaget och gör att det idag utgör endast c:a 20% av det ursprungliga anslaget.

I samband med Folkrörelseutredningen "Rörelse i tiden" konstaterades det att bidrag per medlem i etnisk organisation är fyra (4) gånger mindre än i en annan jämförbar organisation ur det civila samhället. Frågan om likabehandling har lyfts upp och finns i politiken för det

civila samhället och borde därmed ingå i utredningens analys. Avslutningsvis kunde ovan nämnda förändringar gjorts utan man för den delen frångick direktiven.

För
SIOS, Samarbetsorgan för etniska organisationer i Sverige
och följande medlemsförbund:

Assyriska RF
Chilenska RF
Eritreanska RF
Grekiska RF
Iranska RF
Italienska RF
Kinesiska RF
Kurdiska RF
Polska RF
Ryska RF
Serbernas RF
Serbiska Ungdomsorganisationen
Somaliska RF
Spanska RF
Syrianska RF
Turkiska KF
Turkiska RF
Ukrainska Alliansen
Yarsan RF

Tecknar vi med vänliga hälsningar,

Amadeu Batel
SIOS ordförande